

บทคัดย่อ

บทนำ ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางการแพทย์และเทคโนโลยีส่งผลให้การรักษาโรคในปัจจุบันมีประสิทธิผลมากขึ้น ผู้ป่วยมีโอกาสรอดชีวิตเพิ่มมากขึ้น ผู้ป่วยส่วนหนึ่งหายขาดจากโรค อีกส่วนหนึ่งยังคงเจ็บป่วยเรื้อรัง ในวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรังมีความเสี่ยงที่จะมีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ รวมไปถึงปัญหาการกินที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งอาจนำไปสู่โรคพฤติกรรมกรรมการกินที่ผิดปกติได้ ซึ่งปัจจุบันมีรายงานโรคดังกล่าวในบางกลุ่มโรค อย่างไรก็ตามการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรังและพฤติกรรมกรรมการกินที่ผิดปกติจนนำไปสู่ความเสี่ยงของการเกิดโรคกลัวอ้วนยังมีไม่มาก โดยเฉพาะในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุกพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคกลัวอ้วนในวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรัง และปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค

วิธีดำเนินการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบตัดขวาง ศึกษาผู้ป่วยวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรังอายุ 11-18 ปี จำนวน 302 คน ที่มาติดตามที่คลินิกเฉพาะโรค ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช ในช่วงระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2564 ถึง 31 กรกฎาคม 2565 หลังจากผ่านขบวนการขอความยินยอมแล้วกลุ่มตัวอย่างจะถูกขอให้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ แบบประเมินทางจิตสังคมในวัยรุ่น แบบประเมิน EAT-26 และแบบประเมินสถานะซึมเศร้าในวัยรุ่น

ผลการวิจัย ความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคกลัวอ้วนในวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรัง มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 55.6 และปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์ต่อการเกิดภาวะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศหญิง ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง เป็นโรคเอสแอลอี สถานภาพสมรสของพ่อแม่ มีความต้องการควบคุมน้ำหนัก การเคยพยายามอดอาหารเพื่อลดน้ำหนัก และมีแม่ที่เคยอดอาหารเพื่อลดน้ำหนัก

สรุป วัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรังมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคกลัวอ้วน และมีพฤติกรรมกรรมการกินที่ผิดปกติค่อนข้างสูง การคัดกรองพฤติกรรมดังกล่าวในวัยรุ่นที่มีโรคเรื้อรังในเวชปฏิบัติจึงมีความสำคัญเพื่อให้การป้องกัน และดูแลรักษาได้อย่างเท่าทัน

คำสำคัญ ปัจจัยเสี่ยง, พฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ, โรคความผิดปกติของการกินอาหาร, โรคเจ็บป่วยเรื้อรัง, วัยรุ่น

Abstract

Background: Due to advancing medical care, children and adolescent's survival rate and treatment outcomes have been improved, resulting in other succeeding chronic health conditions especially chronic diet illnesses including but not limited to; Diabetes mellitus; Inflammatory bowel; Celiac disease; and Eating disorder particularly among adolescent patients. Since adolescence, both individuals subjected to and not subjected to chronic illness, is the period where body image concern phenomenon is prevalent, this age group might be more susceptible to eating disorders.

Objectives: To study the prevalence and risk factors of eating disorder susceptibility among adolescents with chronic illnesses.

Methods: Our survey randomly recruited adolescents aged 11 to 18 years with chronic illness placed at Siriraj Hospital, Thailand, during 2021-2022. Participants were asked to respond anonymously to validated online questionnaires to evaluate health-risk behaviors, eating disorder susceptibility, and depression screening questions. Descriptive statistics, the χ^2 test, Fisher's exact test and logistic regression were used where appropriate. Estimated sample size was 430.

Results: Three hundred and two participants responded and 55.6% were at-risk to develop eating disorders. Chronically-ill adolescents were more likely to be susceptible to eating disorders if they were female, middle adolescent, had systemic lupus erythematosus, had sense of weight control, on diet, or their mothers were also on diet.

Conclusion: Prevalence of eating disorder at-risk group among adolescents with chronic illness is quite high. Therefore, screening for those at-risk behaviors is a key for early detection and disease prevention.

Keywords: adolescent, chronic illness, eating disorder, disordered eating, risk factor